

UNIVERZITA KARLOVA
Pedagogická fakulta
Katedra biologie a environmentálních studií

HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponentky)

Předložila studentka: Mgr. Štěpánka Štiková

Název: Smysl vyučovacího předmětu přírodopis pro žáky druhého stupně a vliv moderních technologií na výuku přírodopisu na velké městské základní škole

Oponentka: PhDr. Linda Němečková

1. CÍLE A HYPOTÉZY

Autorka popisuje cíle práce na str. 13. Jedná se o stanovení dvou cílů, které svou povahou (formulace ve formě otázek) odpovídají spíše stanovení výzkumných otázek. První cíl byl stanoven následovně: Jaký je vztah žáků k předmětu přírodopis na velkoměstské základní škole? Druhý cíl pak takto: Jaký vliv mají zajímavé pomůcky používané v hodinách na oblibu předmětu přírodopis? Za nešťastné považuji zařazení cílů práce (viz kap. 2.4.1) až po formulaci výzkumných otázek (viz kap. 2.4).

Cíle práce jsou pak správně formulovány až v kapitole Závěr, kde autorka odkazuje na dva hlavní cíle: „Zjistit postoj žáků sledované základní školy zaměřené na sport a informatiku k vyučovacímu předmětu přírodopis.“ Druhým cílem pak bylo: „Zjistit, jaký vliv na oblibu vyučovacího předmětu přírodopisu mají zajímavé pomůcky.“

Bylo stanoveno pět výzkumných otázek. Otázky jsou v průběhu práce zodpovězeny a přehledně shrnuty v tabulce uvedené na str. 47. Následně jsou pak diskutovány v kapitole Diskuse.

Hypotézy byly též formulovány na str. 13. První hypotéza byla formulována následovně: „Předmět přírodopis patří spíše k oblíbeným předmětům.“ Druhá hypotéza pak: „Zajímavé pomůcky mají vliv na oblíbenost přírodopisu.“ Sousední „zajímavé pomůcky“ není v textu práce definováno ani blíže popsáno.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Teoretická část práce se zabývá především stanovením termínu přírodovědná gramotnost a digitálními technologiemi. Namísto popisu detailů fungování jednotlivých informačních technologií (např. „Srdce internetu se skládá z počítačů zvaných routery (směrovači), které spojuje rychlá páteřní síť tvořená optickými a dalšími kabely a satelitními spojeními (Mason, 2019).“, bych doporučila zařadit více informací týkajících se vzdělávacích aplikací a výzkumů s nimi spojenými.

Pro účely získání dat byla v rámci případové studie použita především metoda polostrukturovaného rozhovoru se čtyřmi pedagogy. Další uváděné metody (analýza dokumentů, vlastní pozorování, etnografická zkušenost) nejsou blíže popsány. Pro získání kvantitativních dat byla použita metoda dotazníkové šetření.

Oceňuji zařazení již ověřeného dotazníkového šetření, použitého při měření postojů žáků základní školy k přírodopisu (Prokop & Komorníková, 2007), který byl pro potřeby této práce dle autorky upraven. O daných úpravách však v textu práce není zmínky.

Výsledky dotazníkového šetření jsou interpretovány ve zvláštní kapitole s názvem „Prezentace výsledků z dotazníkového šetření“ a to jak pomocí tabulek, tak grafů. Shrnující komentář některých výsledků považuji za nepřesný, např. jako v případě: „Podle žáků vyučující vykládá učivo přírodopisu velmi zajímavě.“ Tento výrok není zcela pravdivý, protože s tímto výrokem zcela či spíše nesouhlasí téměř 18 % respondentů. Při formulaci výroku bych doporučovala použít slovo „většiny“. Nepřesné je dále i např. shrnutí výsledků reagujících na výrok „V hodinách přírodopisu se vždy dozvím zajímavé věci“. Respondenti ve více než 17 % s výrokem zcela nebo spíše nesouhlasili a autorka přesto výsledek shrnula následovně: „Žáci se v hodinách přírodopisu vždy dozví zajímavé věci.“

Následná diskuse výsledků je rozčleněna na dvě hlavní části dle toho, jakých výsledků se diskuse týká. Autorka se nejprve vyjadřuje k výsledkům získaným při rozhovorech a poté k výsledkům získaných dotazníkovým šetřením. Nedostatkem diskuse, je dle mého názoru, vzájemné nepropojení zjištěných informací. Např. se autorka nevyjadřuje k zjištění, že žáci na výrok „Na hodinách přírodopisu používáme často tablet“ nejčastěji reagují nesouhlasně (ve více než 60 %), přesto však učitelé v rozhovorech uvádí několik příkladů zařazování tabletů do své výuky. Tento rozpor není nijak diskutován.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Jazykový projev autorky práce je na dobré úrovni včetně cizojazyčného abstraktu.

Pozitivně hodnotím zařazení cizojazyčných zdrojů. V citované literatuře přímo v textu se však nachází opakovaně chyby ve způsobu citace, jako např. na str. 25, kde je uvedeno: „Podstatnou charakteristikou případového šetření musí být sběr skutečných dat vztahujících se k objektu výzkumu (Yin 2008).“ Namísto správně citovaného: (Yin, 2008).“ Stejný případ je i na str. 26: „U zkoumaných subjektů jsou respektovány intimity lidského myšlení, citů a soukromí (Pelikán 2011).“ A dále pak na str. 32: „Zachování odpovídající roviny rozhovoru je jedním z důležitých předpokladů dosažení kladných výsledků (Pelikán 2011).“ V závěrečném přehledu literatury je pak nesjednocený způsob citování (někdy jsou uvedena celá křestní jména, někdy jen iniciály).

Kapitola s názvem „Záznam a zpracování rozhovoru“ je chybně číslována jako kap. 5.4.2. Předcházející kap. 5.4.1 však v práci schází.

Tabulka na str. 36 není očíslována ani pojmenována. Použitý font se navíc neshoduje s fontem ve zbytku práce. Kapitola s názvem „Kvalitativní analýza získaných dat“ obsahuje na str. 47 tabulku, které opět není očíslována ani pojmenována. V tabulce jsou přehledně uvedeny nejdůležitější body, které byly v rámci rozhovorů identifikovány. V následujících kapitolách (8.2, 8.3 a 8.4) jsou dále uvedeny vybrané body rozhovorů, které jsou uvedeny v kontextu porovnání s výpověďmi ostatních respondentů. Osobně se domnívám, že zmíněné kapitoly by měly nést názvy všech zmíněných kategorií obsažených v tabulce na str. 47.

V textu práce jsou na str. 36 nevhodnou formou citovány odkazy na zdroje použité pro vyhodnocení T-testu a pro vyhodnocení kritické hodnoty.

Příloha práce obsahuje otázky využití v rozhovorech s pedagogy a dotazník pro žáky. Chybí prepisy rozhovorů s pedagogy – prosím o předložení k nahlédnutí u obhajoby diplomové práce.

4. KOMENTÁŘ OPONENTKY

Na práci oceňuji především snahu o komplexnost uchopení daného tématu, o kterou se autorka pokoušela skrze zařazení jak kvalitativních tak i kvantitativních metod. Nedostatkem práce je dle mého názoru, nepřesná interpretace zjištěných výsledků a nepropojenost mezi zjištěnými informacemi, která je patrná především v Diskusi. Další nedostatek práce spatřuji ve formálních úpravách práce jako je použitá citace, číslování kapitol, tabulek apod.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

1. V kapitole 5.4 uvádíte, že byl vytvořen dotazník použitý na měření postojů žáků základní školy k přírodopisu (Prokop & Komorníková, 2007), který byl upraven pro potřeby této diplomové práce. Mohla byste uvést konkrétní úpravu Vámi použitého dotazníku?

2. Prosím o sdělení, jakým způsobem došlo k záznamu rozhovorů a o předložení doslovného přepisu rozhovorů.

6. NAVRHOVANÉ ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ

Práci doporučuji k obhajobě s výše zmíněnými výhradami.

V..... Datum.....

.....
Podpis

Pozn.: Vyjádřete se prosím vlastní formou k výše uvedeným bodům, jsou-li v případě hodnocené DP relevantní.